

Jaarstukken 2017

Versie: 8.0.0.0.0.0

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

Programmanummer	9
Commissie	Onderwijs en Samenleving
Portefeuille(s)	Jeugd, Welzijn & Zorg

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:

'De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.'

Ontwikkelingen in 2017

We werken steeds verder aan een 'inclusieve samenleving'. Een samenleving waarin iedereen mee telt en mee doet. We streven naar een stad waar de inwoners betrokken zijn en zich medeverantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de kwaliteit van de samenleving waar ze deel van uit maken. **Programma Maatschappelijke Ondersteuning** kent een nauwe verbinding met andere programma's gerelateerd aan het sociaal domein uit deze begroting, vooral de programma's 6, 7, 8, 10 en 14. Als het gaat om de ontwikkeling van de stad in relatie tot de grote opgave in het sociaal domein, dan is steeds meer de verbinding tussen de sociale, culturele, economische en fysieke opgave van belang.

Om de **Sociale binding en participatie** verder te bevorderen is gestart met het uitvoeringsplan Wmo welzijn en ondersteuning 'Het sociaal domein in beweging' dat gaat over de vernieuwing van welzijn en preventie. Een voorbeeld hiervan is de oprichting van het Platform Leiden op 1 lijn, waarmee de verbinding tussen de 1e lijnzorgverleners (zorg zonder doorverwijzing), zorgverzekeraar Z&Z, gemeente, coöperatie SWT Leiden, EVA (mantelzorgwaardering) en coöperatie JGT HR vorm kreeg.

Voor 2e lijnzorg is een doorverwijzing nodig en 3e lijnzorg is enkel op doorverwijzing en is zeer gespecialiseerd.

In de Kaderbrief 2018 zijn extra middelen gevraagd om de toenemende druk op de **Sociale Wijkteams (SWT's)** te kunnen opvangen. De coöperatie SWT Leiden (opgericht 31 maart 2017) liet in de zomer een onderzoek doen naar de benodigde capaciteit per wijk voor de SWT's door een onderzoeksbureau. Met de coöperatie SWT Leiden, welzijnspartijen en gemeentelijke afdelingen, wordt samengewerkt om een oplossing te vinden voor het geconstateerde capaciteitstekort om het vastgestelde Kader Sociale Wijkteams in Leiden (RV 17.0448, 30 november 2017) uit te kunnen voeren. Er is in 2017 ingezet op het intensiveren van de samenwerking met het JGT, de 1^e lijnzorg, schuldhulpverlening en de GGZ om de toegang voor ondersteuning integraler vorm te geven.

Voor de **WMO maatwerkvoorzieningen** is een knelpuntenanalyse Bestuurlijk Contracteren opgesteld op basis waarvan vervolgens verbeteringen zijn doorgevoerd. Bij de overeenkomst voor Begeleiding zijn intensiteiten van begeleiding aangepast op basis van gesprekken met zorgaanbieder, cliënten en sociaal werkers. Een voorbeeld is het toevoegen van 'waakvlamcontact, waarbij de begeleiding op een zeer laag pitje staat, maar zodra het nodig is geïntensiveerd wordt zonder een nieuwe aanvraag te doen. Bij maatwerkvoorzieningen zoals begeleiding, beschermd wonen en dagbesteding zijn innovatieprojecten gestimuleerd met extra middelen. De inzet van een regionaal innovatiebudget leidde in 2017 tot 7 pilots verspreid over heel Holland Rijnland voor

beschermd wonen. Met deze pilots geven aanbieders **Beschermd Wonen** én cliënten en ervaringsdeskundigen, invulling aan de transformatie van beschermd wonen. Doel hiervan is om mensen in hun eigen woonomgeving in plaats van in een 24 uren woonvoorziening goede integrale ondersteuning te bieden. We hopen ook dat in 2018 met de uitvoering van deze pilots de wachtlijsten verkleind worden.

Ook is er gewerkt aan de omvorming van de algemene voorziening Huishoudelijke ondersteuning, die per 1 januari 2018 is overgegaan in een maatwerkvoorziening. Voor mensen met een licht verstandelijke beperking is begin 2017 een resultaatovereenkomst Beschut wonen Licht Verstandelijke Beperking (LVB) afgesloten voor de Leidse regio en de Duin- en Bollenstreek. Afspraken gelden vooralsnog tot 2019, daarna moet deze ondersteuningsvraag lokaal worden ingevuld als onderdeel van de decentralisatie maatschappelijke zorg. In het 'Uitvoeringsprogramma decentralisatie en transformatie Maatschappelijke zorg 2017-2020' staat welke stappen de gemeenten komende jaren nemen om de beoogde decentralisatie en tegelijkertijd inhoudelijke verandering van de Maatschappelijke zorg te realiseren. Eind 2017 werd echter duidelijk dat de decentralisatie op zijn vroegst per 2022 plaatsvindt.

In 2017 zijn zowel aan de Sumatrastraat als aan de Wassenaarseweg tijdelijke woningen gerealiseerd voor statushouders, mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang en reguliere woningzoekenden. Aan de Voorschoterweg is op het terrein van het Hoogheemraadschap gestart met het realiseren van nog eens 100 woningen. De kosten hiervan pakken veel hoger uit dan begroot. Daarnaast stelde Libertas, de Robijnhof beschikbaar voor tijdelijke huisvesting van statushouders, mensen met een lichte begeleidingsvraag en studenten. Libertas heeft de Robijnhof eind 2017 verkocht, de 80 bewoners (20 statushouders, 30 studenten en 30 mensen met een lichte zorgvraag) moeten voor 1 januari 2019 zijn verhuisd. Al deze projecten en de visie 'housing first' zijn succesvol gebleken: de mix van doelgroepen bleek goed uit te pakken, er was geen overlast en de bewoners waren dankzij een eigen woonruimte beter in staat hun leven weer goed op de rails te krijgen.

Het **voorkomen van dakloosheid** en het realiseren van voldoende huisvesting voor daklozen blijft een groot knelpunt. Landelijk, en ook in onze regio en eigen gemeente, stijgt het aantal daklozen. In 2017 was het aantal dak- en thuislozen dat een beroep deed op opvang, wederom fors hoger dan in voorgaande jaren. De tijdelijke nachtopvang in Gebouw C bij Nieuwe Energie is nog nodig, maar een zo spoedig mogelijke sluiting is wenselijk. Gemeenten in de regio werden en worden wederom aangesproken op hun verantwoordelijkheid om instroom terug te dringen en uitstroombmogelijkheden fors te vergroten. In Leiden is geïnvesteerd in het realiseren van uitstroombmogelijkheden in de vorm van tijdelijke huisvesting aan Sumatrastraat en aan de Wassenaarseweg.

In het **Voorkomen van geweld in huiselijke kring** is gebleken dat **Veilig Thuis** een toenemend aantal meldingen kent. Op basis van het plan van aanpak 'Naar een Toekomstgericht Veilig Thuis' is de begroting van Veilig Thuis in 2018 fors verhoogd. Hiermee kan Veilig Thuis voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen en is hiermee ook voorbereid op toekomstige ontwikkelingen. Het Portefeuilleoverleg Publieke Gezondheid heeft hierover positief geadviseerd. Het plan van aanpak Veilig Thuis en de begroting RDOG waarin de financiële consequenties zijn opgenomen worden in het voorjaar van 2018 aan de raad voorgelegd.

In de tweede helft van 2017 vond een evaluatie plaats van de nota 'Ruimte maken voor gezondheid 2014 – 2018' binnen de **uitvoering van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid** in opmaat naar de herijking van het beleid in 2018. Gezondheid is één van de thema's binnen de omgevingswet en de verstedelijkingsopgave. Gezondheid is één van de thema's binnen de Omgevingswet en de verstedelijkingsopgave. Nieuw is het centraal zetten van het model Positieve Gezondheid. Daarbij wordt de focus een wijkgerichte inzet van gezondheid bevorderende projecten, zowel als het gaat om fysieke inrichting als sociaal maatschappelijke voorzieningen.

Eind december rapporteerde het college over de voortgang ten aanzien van de **wijkaanpak 2017**. De wijkaanpak is uitgebreid. Naast de bestaande inzet van de wijkregisseurs, de wijkplannen, de wijkvisies en de stimuleringsregeling is er nu in twee gebieden sprake van een programmatische integrale gebiedsaanpak. Een voorbeeld is het Jacques Urlusplantsoen waar het werken aan gezamenlijke geformuleerde doelen, o.a. de samenwerking tussen de verschillende partners, versterkt. Rondom de informatievoorziening naar de wijken toe is er hard gewerkt aan een nieuw middel; Stadsnieuws. Deze nieuwsbrief die vanuit de gemeente wordt verspreid via de mail naar geïnteresseerde bewoners en organisaties. Het eerste exemplaar zal in april 2018 worden verspreid. Het gaat hier om nieuws per wijk, per project en per onderwerp.

Voor de **monitoring en de kwaliteit** is een kwaliteitscommissie van start gegaan. Deze commissie is op verzoek van de gemeenteraad (RV 17.0049) door het college van B&W ingesteld (B&W 17.00555). De kwaliteitscommissie is voor de duur van twee jaar benoemd. Opdracht van de kwaliteitscommissie is het schetsen van een onafhankelijk beeld van de kwaliteit van het sociaal domein, met als het vertrekpunt de Monitor sociaal domein.

Beleidsterrein 9A Sociale binding en participatie

Doelen en prestaties bij 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Bevorderen van cliëntbetrokkenheid en participatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	⚠

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk

Met name basisfunctie 3, versterken van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, en 4, het bevorderen van vrijwilligerswerk, worden nu nog niet goed ingevuld. Het contactpunt voor vrijwillige inzet heeft niet kunnen werken aan verdere bekendmaking van mogelijkheden voor vrijwilligersondersteuning voor alle sectoren en inzet op nieuwe vrijwilligersdoelgroepen, omdat er te weinig capaciteit voor beschikbaar is. Door de grote veranderingen in het sociale domein is het beroep op vrijwilligers in zorg en welzijn de laatste jaren gegroeid; zowel landelijk als in Leiden. Ook worden hoge eisen gesteld aan het werk dat vrijwilligers doen, omdat de vragen complexer en langduriger zijn. Voldoende capaciteit om goede vrijwilligersondersteuning en werving van nieuwe vrijwilligersdoelgroepen te kunnen waarborgen is van groot belang hierbij.

Effectindicatoren bij 9A Sociale binding en participatie

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog						
9A1.a Schaalscore sociale cohesie*	5,8	5,7	5,9	5,8	6,0	Veiligheidsmonitor
9A1.b Percentage inwoners dat het eens is met de stelling 'Ik woon in een gezellige buurt waar mensen elkaar helpen en dingen samen doen'	33%	32%	35%	34%	34%	Veiligheidsmonitor
9A1.c Percentage Leidenaren dat vrijwilligerswerk doet**	-	32%	-	32%	33%	Stadsenquête
9A1.d Percentage inwoners dat kan terugvallen op mensen in de buurt als men hulp nodig heeft	-	67%	-	68%	69%	Stadsenquête
9A1.e Percentage inwoners - heb ik gedaan of ben ik toe bereid: 'het ondersteunen van buurtgenoten die hulp nodig hebben'	-	48%	-	49%	50%	Stadsenquête
9A1.f Percentage inwoners dat mantelzorg verleent	-	17%	-	18%	24%	Stadsenquête

*Op een schaal van 1 tot 10

**De cijfers in Leiden zijn lager dan de landelijke cijfers. Landelijke cijfers zijn lastig te vergelijken met de Leidse Stadsenquête, omdat de cijfers per onderzoek wisselen, afhankelijk van de vraagstelling en timing van het onderzoek.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [Leiden in Cijfers](#).

Beleidsterrein 9B Preventie

Doelen en prestaties bij 9B Preventie

Doel	Prestatie	
9B1 Burgers zijn zo zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning	⚠
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
	9B2.2 Uitvoeren van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid	✓

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning

Uit de stad- en wijkenquête 2017 blijkt dat de SWT's nog niet goed genoeg gevonden worden door bewoners; nl 38% van de inwoners van Leiden heeft wel eens gehoord van het SWT en 30% daarvan weet waar het voor bedoeld is.

9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg

In de 2^e bestuursrapportage 2017 is melding gemaakt van een te verwachten stijging van de kosten. Vervolgens zijn de effecten hiervan opgenomen in het raadsbesluit op de zienswijze tweede begrotingswijziging 2017 (RV17.0098). Het betreft een stijging van de daadwerkelijke personeelslasten als gevolg van de ontwikkeling van cao en pensioenlasten, wat bij vaststelling van de begroting RDOG 2017 nog niet bekend was.

Verbonden partijen

De onderstaande Verbonden Partij levert een bijdrage aan dit beleidsterrein. Zie voor meer informatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden

De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.

Effectindicatoren bij 9B Preventie

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 9B1 Burgers zijn zo zelfredzaam mogelijk						
9B1.a Percentage inwoners dat zich kan redden in het dagelijks leven	-	94%	-	94%	97%	Stadsenquête
9B1.b Percentage mantelzorgers dat zich tamelijk zwaar, zeer zwaar of overbelast voelt	-	14%	-	19%*	13%	Stadsenquête

*Afgerond 19% tamelijk tot zwaar belast, 1% overbelast

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [LeideninCijfers](#).

Beleidsterrein 9C Ondersteuning

Doelen en prestaties bij 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van Sociale Wijkteams	⚡
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van Sociale Wijkteams

Ondanks het behoud van de extra fte's uit 2016 is de vraag aan de teams nog te hoog om alle taken voldoende en op tijd uit te kunnen voeren. Zo is er in 2017 nog onvoldoende gewerkt aan het opbouwen van netwerken in de wijk om collectieve oplossingen te kunnen bieden, hebben de teams te weinig outreachend en preventief kunnen werken en is de bekendheid van de teams niet genoeg gestegen. In het Kader SWT in Leiden (RV 17.0077) dat eind 2017 is vastgesteld zijn prioriteiten voor 2018 beschreven om de kwaliteit van de ondersteuning van de SWT's te verbeteren en hun positie in de wijk te versterken.

Effectindicatoren bij 9C Ondersteuning

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat						
9C1.a Percentage inwoners dat het eens is met de stelling: 'Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag'	-	60%	68%	-	70%	CEO Wmo*

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
9C1.b Percentage inwoners dat het eens is met de stelling: 'De medewerker nam mij serieus'	-	82%	85%	-	90%	CEO Wmo*
9C1.c Percentage medewerkers SWT dat het eens is met de stelling: 'De ondersteuning die ik heb kunnen bieden aan cliënten van het SWT was snel en adequaat'	-	-	-	83%	-	Medewerkers-enquête SWT**
9C1.d Percentage medewerkers SWT dat het eens is met de stelling: 'Clienten van het SWT zijn tevreden'	-	-	-	93%	-	Medewerkers-enquête SWT**
9C1.e Percentage medewerkers SWT dat het eens is met de stelling: 'Ik ervaar de balans tussen administratief en zorginhoudelijk werk als goed'	-	-	-	28%	-	Medewerkers-enquête SWT**
Doel 9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven						
9C2.a Percentage inwoners dat zich beter kan redden door de ondersteuning	-	79%	79%	-	81%	CEO Wmo*
9C2.b Aantal cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 1.000 inwoners	-	60	60	56***	62	GMSD ***(wsjg-BBV)
9C2.c Percentage Leidenaren van 75 jaar en ouder dat zelfstandig woont	92,1%	93%	94,0%	94,6%	93%	Basisregistratie Personen (BRP)

* Cijfers 2017 kunnen in 2018 geleverd worden. CEO 2016 is in 2017 uitgevoerd.

** Aangenomen amendement Raadsvoorstel 16.0054 indicator oordeel professionals.

*** Het herziende Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) 2015 stelt een aantal indicatoren voor alle gemeenten verplicht. Deze zijn te herkennen aan de aanduiding (wsjg.nl - BBV) bij de bron. Dit verwijst naar de plek waar alle indicatoren voor alle gemeenten te vinden zijn: www.waarstaatjegemeente.nl. Gemeenten zijn verplicht de bron te hanteren die daar aangegeven staat. Dat maakt vergelijking tussen gemeenten mogelijk. De waarde voor 2017 is een voorlopig cijfer gebaseerd op het eerste half jaar.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [LeideninCijfers](#).

Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Doelen en prestaties bij 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	⚠
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	⚠
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	⚠
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	✓
9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkomen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting bij de prestatieverantwoording:

9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid

De instroom van Leidenaren in de maatschappelijke opvang was in 2017 hoger dan in 2015 en 2016. Het is ondanks vele inspanningen nog niet gelukt om voldoende effectief te zijn in het voorkomen van dakloosheid. Nog te veel Leidenaren kloppen aan bij de maatschappelijke opvang. Vroegsignalering en begeleiding bij dreigende dakloosheid kan vaker worden ingezet. Inspanningen om uitstroom te vergroten heeft effect (meer huisvesting, casusoverleg Binnenvest-gemeente) gehad maar instroom blijft onverminderd hoog.

9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood

De zorg van een kleine groep inwoners met ernstige multi-problematiek verloopt moeizaam omdat er soms geen passende zorg is voor deze doelgroep. Vooral als sprake is van een combinatie van somatische en psychische/ verslavingsproblematiek. Dit is een belangrijk onderwerp binnen overleggen met de Zorgverzekeraar, Openbare Orde en Veiligheid, Veiligheidshuis, Meldpunt Zorg en overlast enz.

9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen

Deze prestatie is onderdeel van de uitvoering Nota Wonen programmaonderdeel 6C1.1 die een breed spectrum bestrijkt. Wat betreft voorkomen dakloosheid en versnellen uitstroom uit de maatschappelijke opvang staat deze prestatie op oranje. Voor het voorkomen van dakloosheid, maar vooral voor een snelle uitstroom uit de maatschappelijke opvang, zijn meer flexibele kleine woonruimtes nodig omdat maatschappelijk herstel in een eigen woning (woonruimte) sneller verloopt, duurzamer en goedkoper is.

9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring

Het jaar kende een slechte start met een onverwacht negatief oordeel van de Inspecties over Veilig Thuis Hollands Midden. Door de volgende maatregelen is het gelukt om de zaak op orde te krijgen;

- het aanstellen van een extern projectleider,
- het vaststellen van een plan van aanpak 'Naar een toekomstbestendig Veilig Thuis Hollands Midden' (19-06-2017),
- en een forse verhoging van het budget.

Dit leidde er toe dat Veilig Thuis de zaken nu op orde heeft en kan anticiperen op toekomstige ontwikkelingen.

Effectindicatoren bij 9D Kwetsbare groepen

Effectindicator	Realisatie				Streefwaarde 2017	Bron
	2014	2015	2016	2017		
Doel 9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen						
9D1.a Aantal feitelijk daklozen**	-	304	-	-*	125	GGD
9D1.b Aantal huisuitzettingen Leiden***	29	19	-	-*	12	GGD
9D1.c Gemiddelde verblijfsduur in nachtopvang in dagen	74	81	-	78	50	Binnenvest
9D1.d Gemiddelde verblijfsduur in crisisopvang in dagen****	107	133	-	107	90	Binnenvest
9D1.e Gemiddelde verblijfsduur in vrouwenopvang in maanden*****	6	7**	7,5	-*	6	Rosa Manus
9D1.f Percentage mensen met beschermd wonen op wachtlijst (overbruggingszorg) tov klanten BW intramuraal	11%	12%	-	-	-	T-care
9D1.g Aantal gehuisveste statushouders in Leiden*****	-	-	308	170	164	COA

*Bij opmaak jaarrekening cijfers nog niet bekend. Naar verwachting medio mei 2018.

**Landelijk is een stijging van het aantal daklozen. Ongeveer 31.000 mensen hadden 2017 geen vaste plek om te wonen. Dat zijn 13.000 meer daklozen dan in 2009. Het aantal daklozen is in zes jaar tijd met 74 procent gestegen, meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CSB) hanteert getallen waarbij dak- en thuislozen vooral worden geregistreerd als ze in de opvang zitten of bij familie op de bank slapen. Van daklozen op straat bestaan geen cijfers.

***In juni 2017 is in Leiden gestart met de pilot Vroegsignalering. Woningcorporaties De Sleutels, Ons Doel, Portaal en SHWJ melden huurachterstanden van ongeveer 1 maand bij het Snelle hulp bij schulden team. Het Snelle hulp bij schulden team, dat bestaat uit twee medewerkers van de Stadsbank en Kwadraad/Sociaal wijkteam (SWT), benadert de huurder en biedt ondersteuning aan. Doel is om zo snel mogelijk de lopende huur te betalen, huurachterstanden in te lopen en de oorzaken van de financiële problematiek weg te nemen.

****Streefwaarden vastgesteld in Beleidsplan Maatschappelijke Ontwikkeling 2013 - 2017.

*****De telling van de verblijfsduur is aangepast, waardoor het lijkt dat de totale duur is toegenomen. In deze telling wordt de totale verblijfsduur van crisisopvang en intensieve begeleiding samen genomen. Voorheen werd alleen de verblijfsduur van intensieve begeleiding berekend, ná de crisisopvang. De crisisopvang duurt circa 6 tot 9 weken.

***** Vanuit rijk opgelegde taakstelling.

Een overzicht van realisatie- en streefwaarden van de indicatoren (ook uit vorige begrotingen) staat op [LeideninCijfers](#).

Kaderstellende beleidsstukken

In 2017 zijn de volgende kaderstellende beleidsstukken vastgesteld:

- RV 17.0021 Toekomst huishoudelijke ondersteuning en Eigen bijdrage systematiek
- RV 17.0035 Toekomst integraal pgb Leiden
- RV 17.0077 Kader Sociale Wijkteams in Leiden, RV 17.0448 vastgesteld met bijbehorend erratum
- RV 17.0049 Kwaliteitscommissie Sociaal Domein
- BW17.0361 Uitvoeringsprogramma decentralisatie en transformatie Maatschappelijke zorg 2017-2020 Jeugd

Programmabudget

Maatschappelijke ondersteuning bedragen x € 1.000,-		Rekening 2016	Begroting 2017	Wijziging Begroting	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Vershil 2017
Sociale binding en participatie	Lasten	6.596	6.915	-544	6.371	6.312	59
	Baten	-2	0	0	-1	-21	20
Saldo		6.594	6.915	-545	6.370	6.291	79
Preventie	Lasten	9.295	9.912	-341	9.571	9.472	100
	Baten	-531	-579	47	-532	-531	0
Saldo		8.764	9.333	-293	9.040	8.941	99
Ondersteuning	Lasten	26.348	25.856	-471	25.385	25.205	179
	Baten	-1.306	-3.713	2.654	-1.059	-1.364	305
Saldo		25.042	22.143	2.183	24.326	23.841	485
Kwetsbare groepen	Lasten	46.169	46.353	-631	45.721	45.055	666
	Baten	-2.731	-151	-1.730	-1.882	-2.046	164
Saldo		43.438	46.202	-2.362	43.840	43.009	831
Programma	Lasten	88.408	89.036	-1.988	87.048	86.044	1.004
	Baten	-4.570	-4.443	971	-3.473	-3.962	489
Saldo van baten en lasten		83.838	84.592	-1.017	83.575	82.082	1.494
Reserves	Toevoeging	5.386	0	9.098	9.098	9.098	0
	Onttrekking	-2.094	-4.157	-751	-4.908	-4.074	-834
Mutaties reserves		3.292	-4.157	8.347	4.190	5.025	-834
Resultaat		87.130	80.435	7.330	87.766	87.106	659

Reserves programma 9 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2016	Begroting 2017	Wijziging Begroting	Begroting 2017 na wijziging	Rekening 2017	Vershil 2017
Reserve gemeentelijk deel GSB OGGZ	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-249	0	-150	-150	-150	0
Saldo		-249	0	-150	-150	-150	0
Reserve soc.-maatsch. En cult. Voorz P9	Toevoeging	0	0	713	713	713	0
	Onttrekking	-65	-1.325	1.072	-253	-253	0
Saldo		-65	-1.325	1.785	460	460	0
Res. Leefbaarh.projecten in de wijken P9	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-82	-200	-218	-418	-418	0
Saldo		-82	-200	-218	-418	-418	0
Reserve zachte landing 3D's P9	Toevoeging	5.386	0	8.385	8.385	8.385	0
	Onttrekking	-1.699	-2.632	-1.455	-4.087	-3.253	-834
Saldo		3.687	-2.632	6.930	4.298	5.133	-834
Totaal	Toevoeging	5.386	0	9.098	9.098	9.098	0
	Onttrekking	-2.094	-4.157	-751	-4.908	-4.074	-834
Reserves programma 9		3.292	-4.157	8.347	4.190	5.025	-834

Toelichting op beleidsterreinen met financiële afwijkingen (op de lasten en/of de baten) > € 250.000

Sociale binding en participatie

Er zijn geen relevante afwijkingen in 2017.

Preventie

Er zijn geen relevante afwijkingen in 2017.

Ondersteuning

Op het transformatie-budget is een incidenteel voordeel van € 582.000 ontstaan, doordat meer plannen dan gedacht niet tot uitvoering zijn gekomen in 2017. Bij de Tweede bestuursrapportage 2017 was al € 500.000 overgeheveld naar 2018.

Op WMO Individuele begeleiding is een nadeel ontstaan van € 380.000. Op het tijdelijke Innovatiebudget Begeleiding is op het Leids aandeel een incidentele onderschrijding ontstaan van € 180.000.

De incidentele bijdrage van € 54.000 vanuit de regio voor het innovatiebudget Begeleiding was niet begroot evenals de bijbehorende lasten.

Op WMO vervoersvoorzieningen is een nadeel ontstaan van € 108.000 en op WMO-woningaanpassingen een nadeel van € 49.000.

Leiden heeft namens de Leidse regio in december een subsidie verstrekt om integratie van de inlooph functie binnen lokale organisaties/voorzieningen te stimuleren en stigmatisering tegen te gaan. Het aandeel van de regio-gemeenten van € 70.000 in de lasten en baten was niet geraamd.

De eigen bijdragen huishoudelijke ondersteuning/begeleiding zijn € 90.000 hoger. Dat komt mede doordat er voorzichtig is geraamd door een wijziging in de verantwoordingssystematiek. Met ingang van 2016 wordt niet de opgelegde eigen bijdrage als opbrengst verantwoord, maar de daadwerkelijk door het CAK overgemaakte bedragen aan de gemeente.

Bij de regio-taxi is eind 2017 de compensabele btw als een bate verantwoord waardoor op de baten een voordeel van € 85.000 is ontstaan.

Kwetsbare groepen

De eigen bijdragen Beschermd Wonen zijn € 166.000 hoger dan begroot. Met ingang van 2016 wordt niet de opgelegde eigen bijdrage als opbrengst verantwoord, maar de daadwerkelijk door het CAK overgemaakte bedragen aan de gemeente. Dat maakt het lastig om de opbrengst te ramen.

Op Beschermd Wonen (zorg in natura) is een voordeel ontstaan van € 1.020.000. Het aantal plekken is gelijk gebleven in 2017 en de tarieven zijn gestegen. Het voordeel is grotendeels ontstaan door de wachtlijst die medio 2015 is ingevoerd.

Er was een budget van € 150.000 beschikbaar gesteld voor een bijdrage aan de stichting Huisvesting Werkende Jongeren voor de opvang van statushouders en bijzondere doelgroepen. Het is niet gelukt om eind 2017 de overeenkomst af te ronden, waardoor de bijdrage niet kon worden verstrekt.

De subsidie-afrekening over 2016 aan de Brijderstichting is € 170.000 nadeliger uitgevallen door een hogere caseload in combinatie met een toenemende problematiek van oudere verslaafden en verslaafde zwangeren.

De subsidie voor het open houden van Gebouw C van de Binnenvest in de tweede helft van het jaar is € 100.000 lager beschikt dan begroot.

De bijdrage aan de kredieten voor huisvesting van statushouders en bijzondere doelgroepen aan de Sumatrastraat, Voorschoter- en Wassenaarseweg is € 362.000 hoger uitgevallen. (Dit bedrag is onderdeel van de in de raadsbrief van 27 maart 2018 genoemde overschrijding van € 1,262 miljoen). In de laatste weken van 2017 zijn vervolgens kosten ontstaan, die pas voorzien waren in 2018. Daarnaast heeft een storting in de voorziening plaatsgevonden van € 231.000. Als de tijdelijke woningen verplaatst worden, dan moet de grond weer schoon worden opgeleverd. Met deze kosten was nog geen rekening gehouden in de voorziening, maar waren wel opgenomen in het krediet.

Door de instroom van statushouders is het aantal statushouders dat in begeleiding is bij de stichting Vluchtelingenwerk fors toegenomen. De extra kosten bedragen € 83.000.

Veilig Thuis zag het aantal meldingen fors stijgen en daarnaast was er extra inzet nodig om aan de wettelijke eisen en de criteria van de Inspectie te voldoen. Dit heeft medio 2017 geleid tot een extra subsidie van € 213.500.

In 2017 zijn middelen beschikbaar gesteld voor innovatie op het terrein van Beschermd Wonen gedekt vanuit de reserve 3D, onderdeel Beschermd Wonen. Door een langere voorbereidingstijd is er een onderschrijding op de innovatie-projecten ontstaan van € 216.000.

Met ingang van 2017 is de financiële wetgeving (BBV) voor de verslaglegging van de overhead gewijzigd, waardoor deze voortaan moet worden verantwoord op het programma overhead, Vpb en onvoorzien. Dit heeft tot de opgave geleid om in de realisatie binnen de betreffende programma's de overhead te elimineren uit uurtarieven voor investeringen en/of overige projecten waar dit niet meer is toegestaan. Dit leidt in 2017 tot een per saldo neutrale correctie op de gerealiseerde lasten binnen enerzijds de relevante programma's en anderzijds het programma Overhead, Vpb en onvoorzien. Binnen dit beleidsterrein ontstaan nu een voordeel van € 352.000 omdat er minder mag worden doorbelast dan begroot. Op het programma Overhead, Vpb en onvoorzien ontstaat het corresponderende nadeel.

Toelichting op afwijkingen Reserves

Reserve zachte landing 3D

Op het transformatiebudget is een incidenteel voordeel van € 582.000 ontstaan doordat diverse plannen zijn doorgeschoven naar 2018. Daardoor is er € 582.000 minder onttrokken aan de reserve.

Door een langere voorbereidingstijd is er een overschrijding op de innovatie-projecten ontstaan van € 216.000. Daardoor is er € 216.000 minder onttrokken aan de reserve voor het onderdeel beschermd wonen.

De subsidie voor het open houden van Gebouw C van de Binnenvest in de 2e helft van het jaar bedroeg € 400.000 en dat is € 100.000 lager dan begroot. Deze subsidie werd door de regio bekostigd uit de reguliere regionale middelen beschermd wonen. Wanneer de HR-regio exclusief Leiden € 400.000 (78%) onttrekt, dan kan Leiden € 114.000 (22%) onttrekken. Begroot was € 149.000. De lagere subsidie voor de Binnenvest heeft tot een lagere onttrekking geleid van € 35.000.

INVESTERINGEN

Overschrijdingen op investeringskredieten

7101047 Huisvesting vergunninghouders & bijzondere doelgroepen Wassenaarsweg

Overschrijding van € 176.000 wordt volledig gecompenseerd door niet geraamde opbrengsten doordat dit bedrag als nadeel is meegenomen in deze Jaarstukken 2018. Hierover is gerapporteerd in programma 9 Maatschappelijke ondersteuning. Deze overschrijding hangt samen met de overschrijdingen zoals opgenomen in het rapport 'Onderzoek naar de oorzaken overschrijding kosten tijdelijke woningen voor statushouders en bijzondere doelgroepen'. Dit rapport is in mei met de raad besproken.

7101159 MFA buitenruimte Eksterpad

Op het moment van opstellen van de decemberwijziging was deze overschrijding op het krediet nog niet bekend. De overschrijding van € 35.000 zal bij de 1e bestuursrapportage 2018 worden gedekt uit het MFA-budget 2018.

Toelichting op investeringen ouder dan drie jaar die niet worden afgesloten bij de jaarrekening 2017

Binnen dit programma zijn geen kredieten ouder dan 3 jaar die niet afgesloten worden.

10

Werk en Inkomen